

Jūras stratēģijas ietvara direktīva 3.deskriptors

Labā vides stāvokļa (GES) novērtējums 3.deskriptoram tika izmantoti

- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR zivju monitoringa dati;
- Starptautiskās jūras pētniecības padomes (ICES) zivju krājuma novērtēšanas darba grupas novērtējumi;
- ICES darba grupas Marine Strategy Framework Directive - Descriptor 3+ atskaite

Labā vides stāvokļa (GES) novērtējuma gaita

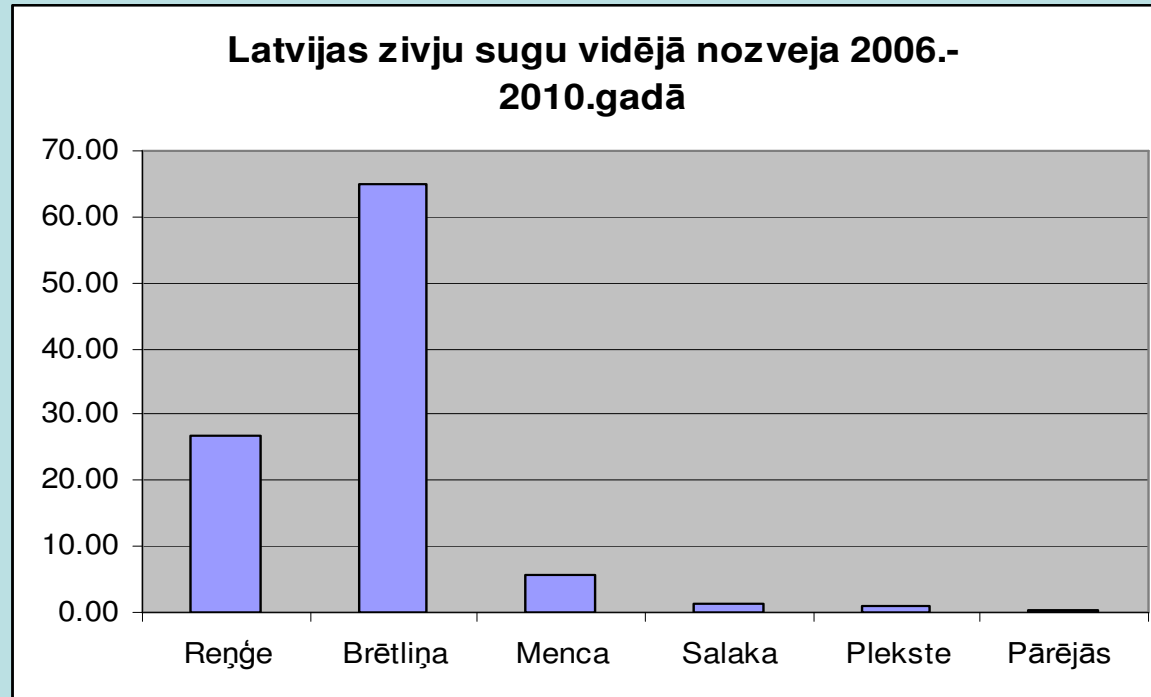
- Rūpnieciski izmantojamo zivju krājuma vienību izvēle Baltijas jūras reģionam;
- Krājuma vienību identificēšana, kurus var novērtēt attiecībā uz primārajiem novērtēšanas kritērijiem D.3.1. un D.3.2.
- Pašreizējā stāvokļa novērtējums attiecībā pret GES.

Baltijas jūras reģiona rūpnieciski izmantojamo zivju krājuma vienību izvēle

Suga	Novērtējums	Tips	Vidējā nozveja, %
Baltijas brētliņa	A	F	51.9
Baltijas reņģe	A	F	31.8
Baltijas menca	A	F	8.1
Plekste	A	F	2.2
Mīdija	NA	I	2.0
Asaris	A	F	0.8
Plaudis	NA	F	0.4
Rauda	NA	F	0.4
Zeltplekste	NA	F	0.3
Līdaka	NA	F	0.3
Sīga	NA	F	0.2
Zandarts	A	F	0.2
Limanda	NA	F	0.2
Repsis	A	F	0.2
Salaka	NA	F	0.1
Zutis	NA	F	0.1
Merlangš	NA	F	0.1
Makrele	NA	F	0.1
Baltijas lasis	A	F	0.1
Vējzivs	NA	F	0.1
Taimiņš	A	F	0.1

**ICES MSFD-D3
darba grupas
dati**

Baltijas jūras reģiona rūpnieciski izmantojamo zivju krājuma vienību izvēle

Latvijas nozvejās >1% četras sugas, >0.1% piecas sugas

Zivju krājuma vienības, kurām tiek veikts analītiskais novērtējums

- Mencia, reņģe, brētliņa un lasis ICES darba grupās:
- Krājuma vienības:
  - 2 mencas krājuma vienības,
  - 5 reņģes krājuma vienības,
  - 1 brētliņas krājuma vienība.
  - 2 laša krājuma vienības.
- No tām Latvijas ūdeņos:
  1. Baltijas jūras centrālās daļas reņģe (25.-27., 28.2.,29., 32. a/r)
  2. Rīgas jūras līča reņģe.
  3. Baltijas jūras brētliņa (22.-32. a/r)
  4. Austrumbaltijas menca (25.-32. a/r)

Atsauces līmeņi primārajiem indikatoriem, pēc kuriem var novērtēt GES

- Zvejas mirstība:
- F_{pa} –piesardzīgas pieejas zvejas mirstība, kas nodrošina, ka krājumi nesamazinās zem līmeņa, kad krājumu reprodūktīvā kapacitāte var ievērojami samazināties;
- F_{MSY} - zvejas mirstības līmenis, kas sasniedz maksimālo ilgtspējīgo nozveju (MSY) ilgā laika periodā un pamatojas uz augšanas un dabīgās mirstības rādītājiem, zvejas selektivitātes struktūru un papildinājuma variēšanu, kas saistīta ar nārsta bara biomasas līmeni (krājuma papildinājuma sakarība)

Atsauces līmeņi primārajiem indikatoriem, pēc kuriem var novērtēt GES

- Nārsta bara biomasa:
- Bpa – piesardzīgas pieejas nārsta bara biomasa, virs kuras ir neliela varbūtība, ka krājumu reprodūktīvā kapacitāte var samazināties;
- BMSY-trigger – Nārsta bara biomasas līmenis, zem kura nārsta bara biomasa ir ārpus vērtību diapazona, kas saistīts ar maksimālās ilgtspējīgās nozvejas līmeni.

Atsauces līmeņi, kuri ir noteikti svarīgākajām krājuma vienībām sastopamām Latvijas ūdeņos

Krājuma vienība	2010.g.	2011.g.	F_{pa}	F_{msy}
Rīgas jūras līča reņģe	0.35	0.40	0.40	0.35
Baltijas jūras centrālās daļas reņģe	0.25	0.20	0.19	0.16
Brētliņa	0.34	0.29	0.40	0.35
Austrumbaltijas menca	0.28	0.26	0.60	0.30

Atsauces līmeņi, kuri ir noteikti svarīgākajām krājuma vienībām sastopamām Latvijas ūdeņos

Krājuma vienība	2010.g.	2011.g.	B _{pa}	Vidējā NBB
Rīgas jūras līča reņģe	93.6	95.9	60.0	77.0
Baltijas jūras centrālās daļas reņģe	631.8	627.9		884.5
Brētliņa	1061.0	809.0		861.9
Austrumbaltijas menca	208.2	211.3		260.5

GES novērtējums svarīgākajām rūpnieciskajām krājuma vienībām

- Atbilstoši EK lēmumam Labs vides stāvoklis ir tad, kad zvejas mirstība nepārsniedz FMSY, pie kam tam jābūt nodrošinātam ilgākā laika periodā (3.1. kritērijs);
- 3.2 kritērija pilna reproduktīva kapacitāte ir tad, ja krājuma nārsta biomasa nav zemāka par maksimālās ilgtspējīgās nozvejas biomasu (izmanto Bpa).
- Pēdējo piecu gadu vidējā F/FMSY attiecība:
  1. Austrumbaltijas mencai ir 1.07,
  2. Rīgas jūras līča reņģei ir 1.22,
  3. Baltijas jūras centrālās daļas reņģei ir 1.4
  4. Brētliņai ir 1.05,Vidēji visām krājuma vienībām 1.19.

GES novērtējums svarīgākajām rūpnieciskajām krājuma vienībām

- Nārsta bara biomasa:
  1. Rīgas jūras līča reņģei virs BMSY-trigger;
  2. Pārējām nav noteikta, bet noteikti ir virs Bpa gan brētliņai, gan Austrumbaltijas mencai.

Pārējās zivju krājuma vienības

- **Lasis**
- Laša krājuma novērtējums tiek veikts atsevišķām laša upju populācijām;
- Saskaņā ar laša pārvaldības plānu, līdz 2010.gadam vajadzēja sasniegt 50% no upes potenciālās smoltprodukcijas: 27 upēm, kurām tiek veikts krājumu novērtējums, 8 upēs mērķis ir sasniegts, 6 upēs stāvoklis ir nenoteikts un 13 upēs mērķis nav sasniegts;
- Pēc ICES darba grupas domām, balstoties uz MSY pieeju, ir ievērojami jāsamazina zveja jūrā, lai kopā ar stipro populāciju lašiem neizzvejotu arī vājās populācijas.
- Latvija kopš 2008.gada zvejo tikai piekrastē, zvejoti pamatā tiek mākslīgi pavairotie laši.

Pārējās zivju krājuma vienības

- **Plekste:**
- Plekstes zveja netiek starptautiski regulēta;
- Netiek veikts analītiskais krājumu novērtējums – nav noteiktas zvejas mirstības un nārsta bara biomasas vērtības. Ir tikai krājuma indikatīvi rādītāji, piemēram, nozveja uz piepūles vienību, kas norāda, ka krājumi ir labā stāvoklī;
- Pagaidām ne zvejas mirstības, ne nārsta bara biomasas atsauces līmeņi nav noteikti.

Pārējās zivju krājuma vienības

- **Salaka:**
- Latvija neregulē salakas zveju, tā netiek regulēta arī starptautiski;
- Nav prasības vākt datus nacionālo zivsaimniecības datu vākšanas programmu ietvaros;
- Lielāko daļu iegūst kā piezveju reņģes zvejā Rīgas jūras līcī;
- Par krājumu stāvokli varētu liecināt Rīgas jūras līcī veiktā hidroakustiskā uzskaite, kurā tiek reģistrēta salakas piezveja.